

דברות קודש

מאת
ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת שמות

©
כל הזכויות שמורות
ל'איגוד חסידי בוסטון' {ע"ד}
שע"י קהל 'קדושת פינחס' באסטאן
רח' נועם אלימלך 2 ביתר עילית.

להנצחות לדגל שמחה
או לעילוי נשמת
ניתן לשלוח מייל:

A0799326426@GMAIL.COM

058-325-4668

עיצוב וסדר:
א.י.ש. אשדוד
0527627127

פרשת שמות

כמו שהגיעו עכשיו. ויש לומר שעניין זה התבטא במה שלא שינו שמם ולשונם ומלבושם, והרגישו תמיד כמו נטע זר במצרים.

ויש לומר עוד שזה מה שהפסוק מסתיים 'את יעקב איש וביתו באו', לומר מאיפה שאבו את הכוח להחזיק עצמם שונה בכל ימי משך שהותם במצרים, ע"י 'את יעקב איש וביתו באו', והיינו כי 'א יודישער שטוב' (בית יהודי) בנוי על שלש יסודות, ששמם לשונם ומלבושם הם שונים מאומות העולם, וזה מה שאנו אומרים בכל יום 'שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה', כלל ישראל הצליחו להחזיק מעמד במצרים ע"י שהבתים שלהם היה בנויים 'בדרך ישראל סבא', וזהו מה שנאמר 'את יעקב איש וביתו באו', שהבתים שלהם היה בנויים כמו הבית של יעקב אבינו, שהיו מצוינים באופן שמם לשונם ומלבושם.

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו (שמות א א).

יש לומר כי הטעם שהתורה מאריכה להזכיר את שמות בני ישראל, כדי ללמדנו על החשיבות 'פון אידישע נעמען' (של השמות היהודיים), וכפי שמובא במדרש רבה (יג כ) שבזכות שלשה דברים נגאלו ישראל ממצרים, שלא שינו את שמם, ולא שינו את לשונם, ושלא שינו את לבושם.

ויש לדקדק במה דכתיב 'הבאים מצרימה', ולא כתיב אשר באו מצרימה, ואיתא במדרש (ש"ר א ד) שכלל ישראל הרגישו במצרים כמו שרק עכשיו הגיעו למצרים ולא כאילו באו מזמן למצרים וכבר התרגלו למצרים, וזה הענין דכתיב 'הבאים מצרימה' לשון הווה, ולא אשר באו מצרים, שלא הרגישו כמי שבאו כבר זה מזמן למצרים, והורגלו לגלות מצרים, אלא תמיד הרגישו

הנגיד, ואמר לו שהחברה המפרסמת מוכנה להסיר את השלט. הנגיד השיב כי הוא ישכור את השטח למשך תשעים יום, תמורת תשעים אלף דולר.

הנציג שאל את היהודי מה ירצה לפרסם, והנגיד השיב שאינו יודע. שטח הפרסום נותר ריק למספר ימים, לאחריהם חזר אליו הנציג שוב, ואמר כי השטח לא יכול להישאר ריק. אתה חייב להציב שלט כלשהו, אמר. לנגיד לא היה באמת מה לפרסם שם, אבל בהברקה של רגע אמר כי הוא רוצה שלט, שיתחלף מדי יום. על השלט יהיו המילים: 'עוד תשעים ימים', ולמחרת 'עוד שמונים ותשע ימים', ולמחרת: 'עוד שמונים ושמונה ימים' וכן הלאה.

מספר ימים עברו, ותושבי האזור החלו לתהות על הפרסום המסתורי. הסקרנות גברה, והשלט המקורי היה נושא השיחה באזור. גם עיתונאים וכלי תקשורת יצרו איתו קשר, במטרה להבין מה עומד מאחורי הפרסום. הוא סירב לגלות. 'מדובר בהפתעה', אמר, וזאת בזמן שהוא לא תכנן כלל לפרסם מוצר מסוים, אלא רק למנוע את פרסום תמונות התועבה.

כאשר אנו מדברים מהעניין של 'לא עשנו כגויי הארצות' ועל הנחיצות לעם ישראל להחזיק עצמם בגלות שונים ומובדלים מהגויים, אספר סיפור נפלא שהתפרסם לאחרונה שגרם לקידוש ה' גדול, ובעל המעשה עצמו אף קיבל שכר בהאי עלמא על מעשהו הנפלא.

נגיד בעל בעמיו שנמנה על הציבור החרדי ביקר בישיבה בלוס אנג'לס. בצאתו מהישיבה הבחין בשלט חוצות שתלוי בדיוק מול בניין הישיבה ועליו תמונות תועבה ה". הנגיד הזדעזע מכך שמאות בחורי הישיבה נתקלים בתמונות אלו מדי יום, בכל עת שהם יוצאים מבנין הישיבה. הוא התקשר מיד לחברה המשכירה את שטח הפרסום, וביקש לרכוש את אותו שטח הפרסום, במטרה להוריד את שלט התועבה. נציג החברה השיב כי השטח מושכר. הנגיד ציין שהוא מוכן לשלם יותר מהמחיר הרגיל. 'אתה מוכן לשלם אלף דולר ביום', שאל הנציג, והנגיד השיב 'אכן'.

בחסכוניותו הנזילים היו לנגיד תשעים אלף דולר, והוא החליט להשקיע אותם בזה. חצי שעה לאחר מכן צלצל נציג חברת הפרסום אל

הנגיד היהודי קיבל מחברת 'קוקה קולה' שלש מיליון דולר.

מסיפור מעשה זה נמצאנו למדים איך שהיהודי הזה היה מוכן לשלם הון רב, כדי שלבחורים היקרים לא יעמוד מכשול לנגד עיניהם. ועל אנו יכולים לומר, אשרינו שגם בדורנו יש יהודים שמוכנים למסירות נפש, כדי שנוכל להיות איתנים בגלותנו, ולא נהיו מושפעים מכוחות הטומאה.

ימים ספורים לפני תום תקופת הפרסום, קיבל הנגיד שיחת טלפון מפתיעה מחברת 'קוקה קולה' שראתה בשלט הזה הזדמנות פרסומית גדולה, 'אתה תפרסם את מה שאתה מתכנן לפרסם במקום אחר, ואנחנו נרכוש ממך את הזכות לפרסם ביום התשעים, תמורת הסכום האסטרונומי של שלש מיליון דולר'. לאחר תשעים הימים התפרסמה במקום תמונה של קוקה קולה. בערב חג החנוכה האחרון,

מתוך קידושא רבא בצפרא דשבתא שב"ק פרשת שמות תשפ"ב

למנוחה, והיה דרכם ביום ההוא להתאסף ביחד עם משה וזקני ישראל לשמוע תוכחת חיים ולהאמין באחדותו ומציאותו יתברך, ולאשר פרעה לגודל רשעתו אשר מחפצו לסורם למשמעתם ולעבוד את גילולי מצרים, ואחרי ראותו כי לא עלתה בידו, ראה והבין שמחמת שהם נאספים יחד יוסיפו דעת ביראת אלוקים, ועל ידי זה נכנע כוח הסט"א בקרבם, לזה אמר לבל יתאספו עוד לתת תבן, דהיינו דעת ותבונה להם.

לא תאספון לתת תבן לעם ללבון הלבנים כתמול שלשם הם ילכו וקששו להם תבן (שמות ה ז).

ידועים הם דברי אא"ז הרה"ק רבי זוד מלעלוב זי"ע שדקדק על מה שכתוב 'לא תאספון', דלכאורה היה ראוי לומר 'לא תוסיפון' בוי"ו.

ואמר שהתורה הקדושה באה לרמז לנו כי ידוע דברי המדרש (ש"ר א כח) שפרעה הניח להם יום אחד חירות משעבוד העבודה, רק משה רבינו ע"ה בחר להם יום השבת

ודברים דומים לזה מובא בשם אביו הרה"ק האבני נזר זי"ע (ספר שיח שרפי קודש ג תנא) שאמר כי בכל הגליות היה כלל ישראל מפוזר ומפורד, רק בגלות מצרים היו כולם במקום אחד בגושן. ואמר, נראה לי על שהיה קודם מתן תורה, אם היו חלילה מפוזרים לא היה להם תקומה ח"ו. ולכן לאחר מתן תורה בשאר הגליות כלל ישראל היה מפוזרים בגלל שהיה להם התורה שאיגד אותם, אולם במצרים שהיה לפני שקבלו התורה, היו מוכרחים לאסוף עצמם ביחד וזה היה כקוץ בעיני פרעה, כמו שאמר רבי דוד לעלובער על הא' של 'לא תאסיפון' כדאמרן, אולם אח"כ נאמר (שמות ה יב) ויפץ העם, כי אז אחר שנתבשר להם הגאולה והיה ברור להם שיגאלו היה כמו שהיה גאולים כבר ולא הזיק להם הנפיצה.

כ"ק אאזמו"ר זי"ע היה רגיל לומר, שהטעם שאנו נוהגין בברכת החודש שהשליח ציבור לוקח הספר תורה לפני שאומרים 'מי שעשה ניסים', כי אז אנו אומרים 'חברים כל ישראל', ואנו מראים בזה שאנו לוקחים הספר תורה אז, שמה שמאחד כלל ישראל הוא התורה הקדושה.

ואמר כ"ק האדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב זצ"ל שיומא דהילולא דילי יחול בשבוע הבעל"ט (ביום שלישי כ"ד טבת), שיש לו קבלה מאבותיו הק', שרבי דוד לעלובער סיים, אכן בעולם העליון יצא משה רבנו לקראתנו ואמר, זו היתה באמת כוונתנו באות א' שהוספנו ב'לא תאספון'.

בשבוע הבעל"ט ביום שלישי יחול גם יומא דהילולא של הרה"ק השם משמואל מסוכוטשוב זי"ע, וכ"ק אאזמו"ר זי"ע היתה לו חביבות מיוחדת לספרו.

בספר שם משמואל (שמות סוף שנת תרע"ב) כתב שלפי דברי רבי דוד לעלובער יש לתת טעם מדוע לא גזר לבטל מהם את השבת, רק אחרי שהגיעו משה ואהרן לפרעה ואמרו (שמות ד כב-כג) כה אמר ה' וגו'. שלח את בני ויעבדני. וכתב כי באם היתה גזירה זו טרם שהיתה הגאולה בהעלם, היה ח"ו בלתי יכולת לסבול גזירה רעה כזו, ורק ע"י שכבר היתה הגאולה בהעלם היתה להם התחזקות כל אחד ואחד מעומק לבבו. וזה שאמר לו השי"ת עתה תראה (שם ו א), היינו שעתה תהיה הגאולה נגלית ונראית, מכלל שעד הנה, היינו בשליחות ראשונה היתה בהעלם.

מענין אחד, דכמו ששבת היא התחלת הגאולה רזא דאחד, כמו כן ההתאספות הוא ג"כ התחלת הגאולה וכמ"ש במדרש (ב"ר צח ב) ויאמר האספו וגו' כשנעשו בני ישראל אגודה אחת התקינו עצמנו לגאולה.

עוד כתב השם משמואל (שם סוף שנת תרע"א) שזה שהיה שובתין בשבת היתה התחלת ההתעוררות לגאולה, דשבת הוא רזא דאחד, ולפי מה שאמר רבי דוד לעלובער בביאור האלף יתירה בהפסוק 'לא תאסיפון', שפרעה גזר שלא יתאספו, והוא

מצרים לא תעלה, וכן לכל משפחות ממלכות צפונה.

ודבריו מאוד מתאימים למה שהבאנו מהאבני נזר, שאחרי קבלת התורה יהיו כלל ישראל מפוזרים בכל קצוות תבל, ובכל זאת יחזיקו מעמד בכוח התורה שמאחד אותם, ומשם יקבץ אותם השי"ת כשיגאל אותנו מהגלות.

עוד כתב הרד"ק (שם), שרז"ל פירשו, אחד מעיר מזכה את כל העיר, שנים ממשפחה מזכים את כל המשפחה, ובזכותן יצאו כולם מהגלות.

ולדבריו הק' כוונת הקרא, שאחד מעיר, הוא ע"י שהם מאוחדים, ישפיעו על כל העיר לטובה, וכמו כן שנים ממשפחה ישפיעו על כל משפחתם לטובה.

שונו בניו שובבים נאם ה' וגו', ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה והבאתי אתכם ציון (ירמיה ג יד).

ויש לומר שפסוק זה מעורר את האדם לתשובה, שלפי פשוטו של מקרא רק אחד מעיר ושנים ממשפחה, יזכו לגאולה. וצריך כל אחד להתבונן אם הוא יזכה להיות מאלו שיזכו להיגאל, בפ"י מצודת דוד (שם) גם מפרש פסוק זה בדרך זה.

בעיוני במפרשי המקרא על פסוק זה, מצאתי מה שמפרש הרד"ק (שם) אחד מעיר - אפילו יהודי אחד יהיה לבדו בעיר מערי הגוים, משם אקחנו, וכן אם יהיו אפילו שנים לבדם באומה אחת משם אקחם, ואומה נקראת משפחה, כמו ואם משפחת

וכמו כן יש ענין של השפעה לרעה, כשאדם מוציא לפני הציבור 'סמארטפון' אפילו עם הכשר, והוא משתמש עם זה בהיתר לצורך פרנסה, והוא באמת יודע איך להשתמש עם הכלים המסוכנים האלו באופן אחראי, אבל ילד או בחור שרואה אותו משתמש בכלי זה, מתחשק, שגם לו יהיה כלי כזה, אבל דא עקא, הם אינם יודעים איך לשמור על עצמם שלא יזוקו מכלי משחית זה. היוצא מדברינו שאנו תמיד משפיעים על אחרים, לטובה או ח"ו לרע.

יעזור השי"ת שנוכה להיות מאוחדים אחד עם השני, והוא בכוח התורה, ועל ידי כן נזכה לגאולתן של ישראל שאפילו אחד מעיר ושתיים ממשפחה ישפיעו על האחרים, ובזכותם נזכה להגאולה שלימה בביאת גוא"צ בב"א.

וזה דבר שצריך לעורר אותנו, שצריכים לדעת שכל פעולה של אדם, הוא משפיע על אנשים אחרים, כשאדם מגיע בזמן לתפילה, והוא לא נכנס לביהכ"נ באמצע פסוקי דזמרה, אלא הוא נמצא בבית המדרש כבר קודם התפילה, אזי אנשים אחרים רואים איך שהוא מדקדק להגיע בזמן לתפילה, וזה מעורר אותם לחשוב שגם הם יקדימו את בואם לבית המדרש. וכמו כן יהודי שאינו מדבר בתפילה ומתפלל בכוונה, אנשים אחרים יתעוררו מזה שגם הם יתפללו בכוונה ולא ידברו באמצע התפילה. כשאדם מוסר נפש לקבוע עתים בתורה, ועם כל הקושי שיש לו למצוא זמן פנוי להגיע לשיעור, הוא מגיע תמיד בזמן לשיעור, זה משפיע על אנשים אחרים שגם הם יקפידו על הקביעות עתים לתורה.

מתוך רעוא דרעוין שב"ק פרשת שמות תשפ"ב

שב"ק פרשת ויחי תשפ"ג

שמחת הקידושא דבא

לדגל הולדת הבת לידידנו הר"ד צבי הידש לויב אשד הי"ז
בן ידידנו הרה"ג דבי פינחס משה אשד שליט"א

כ'י בן זקונים הוא לו', ונזכר במורשת
שאביו הנחיל לו, בתורה שלמד מאביו,
והביט אל עתידו, אל נצחיותו, וראה
את המכשלה שעתיד חלילה להיות
אם יחטא, מיד נס החוצה.

והנה ראיתי מובא בשם הריב"ש,
שמבאר הפסוק 'ויקרא בהם
שמו ושם אבותי אברהם ויצחק',
שהכוונה שיאמרו הבריות שניכר
עליהם שהם בני אברהם יצחק ויעקב,
ועל דרך הכתוב (ישעי' סא ט) כל רואיהם
יכירום כי הם זרע ברך ה'.

ועל פי דברים אלו יש לומר, שזה
היתה כוונת יעקב כשבירך את
מנשה ואפרים, שיהיה ניכר עליהם
שהם בני אברהם יצחק ויעקב, ועל
ידי כן כשיעמדו לפני ניסיון ויביטו אל
אל דמותם המשתקפת בחלון, יהיה
נזכר שהם בני אברהם יצחק ויעקב,

המלאך הגואל אותי מכל רע יברך
את הנערים ויקרא בהם
שמי ושם אבותי אברהם ויצחק וידגו
לרוב בקרב הארץ (בראשית מח טז).

ידוע שהקריאה מעוררת את הזמן,
והיום ראינו ענין זה, שקראנו
היום בתורה 'וידגו לרוב בקרב הארץ',
וכמעט כל העולים לתורה עשו להם
מי שבירך ליולדת, שב"ה היה אצל
כל אחד שמחה של לידה.

ידוע מה שאמרו חז"ל (פוסה לו:י) שיוסף
הצדיק בשעת הניסיון עם אשת
פוטופר באתה דיוקנו של אביו ונראתה
לו בחלון. וראיתי מובא בשם בעל
היפה תואר על מדרש שמואל שכתב,
שמעתי אומרים, שבאותם רגעים הביט
יוסף אל דמותו המשתקפת בחלון,
ונזכר לצורת אביו שזיו איקונין שלו
דומה לו, כמו שכתוב (בראשית לו ג)

יעזור השי"ת שיזכו אביה ואמא לגדלה לתורה לחופה ולמעשים טובים, באופן שיהא ניכר עליה שהיא זרע ברך ה'. והנה קראו לה בשם מלכה, ויש לברכה שיהיה ניכר עליה עול מלכותו ית"ש.

ויה"ר שיזכו לראות ממנה רוב נחת ותענוג דקדושה, וגם לרבות כל הסבים ומשפחתה יזכו לראות ממנה ומכל יוצ"ח רוב נחת ותענוג דקדושה, עדי נזכה לבנין בית המקדש בביאת גוא"צ כב"א.

ואז יתנו אל לבם כבוד בית אביהם, ושלא שם חלקנו כהם וגורלינו ככל המונם.

השבוע נולד לידידי הרה"ג רבי אפרים פישל ויינברגר שליט"א מירושלים בן זכר ראשון לאחר שלשים וארבע שנים מהחתונה, וכמה שזה שמחה גדולה ושצריך להודות להשי"ת על הנס והחסד הזה שזכה לבן זכר אחרי שנים רבות, הבה ונתבונן כמה צריכים להודות כשנולדת בת מיד, שנה אחרי החתונה.

קידושא רבא בשמחת הבר מצוה

של הבחור יוסף דוב בן ידידנו הרה"ג ר' בנימין איזבי שליט"א

מה שכתוב בספרים הק' שביום הבר מצוה מקבל בחור הבר מצוה יצר טוב, ועד הלום היה לו רק יצר הרע, וכשיש רק אחד אין על מה לריב, וכשמגיע היצר טוב אז מתחיל מלחמת היצר.

יצחק אבינו אמר (בראשית כז כב) 'הקול קול יעקב והידים ידי עשו', מהו 'הידים ידי עשו', זה מה שנאמר (שם פסוק ז) ועל חרבך תחיה.

ויש לומר שההרב של יעקב אבינו הוא 'הקול קול יעקב', דהיינו

ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אשר לקחתי מיד האמורי בהרבי ובקשתי (בראשית מז כב). ורש"י מפרש, בהרבי ובקשתי - היא חכמתו ותפלתו.

איתא במדרש (שמות רבה נא ח) שהר סיני נקראת חורב, שבו ניתנה התורה שנקראת חרב שנאמר (תהלים קמט ו) רוממות א-ל בגרונם וחרב פיפיות בידם.

ויש לומר שבפסוק זו מרומז עניניו של בחור בר מצוה, דהנה ידוע

זיין, שבהם יכול להילחם כנגד היצר הרע.

יעזור השי"ת שיזכה בחור הבר מצוה לגדול בתורה ועבודה ושיגדל

לתלמיד חכם וירא שמים, ושיזכו כל

המשפחה לראות ממנו ומכל יוצ"ח

רוב נחת ותענוג דקדושה, עדי נוכח

לבנין בית המקדש בביאת גוא"צ בב"א.

התורה הקדושה כדאמרן, וזה מה

שאמר יעקב 'אשר לקחתי מיד האמורי

בחרבי ובקשתי', בחרבי דייקא, שהוא

התורה כדאמרן.

והנה בחור בר מצוה ביום שמתחיל

מלחמת היצר כדאמרן, מקבל

עליו עול תורה ומצוות, שהם הכלי

דעזא דרעזין

עד אחרי שבירכם בברכת 'המלאך הגואל', ולא פתח בזה תחילה.

ומבאר דהנה ידוע שכל התורה

כלולה בעשרת הדברות

(רש"י שמות כד יב), וכל עשרת הדברות

כלולים בדיבור האחרון (שמות כ יד)

'לא תחמוד וגו' וכל אשר לרעד' (עיין

פסיתא רבתי כא ובווה"ק ח"ג עה:), היינו

שיתרצה האדם בגזירת מלך מלכי

המלכים ית"ש, אשר מנע ממנו הטוב

ההוא הניתן לחבירו, ולחשוב כי הוא

ית', הוא לבדו היודע מה שבאמת

טוב לכל אדם, ולא יקנא בחבירו, וזו

חובת האדם בעולמו לקבל את הכל

באהבה ושמחה, ולאידך גיסא צריך

איש מצליח לדעת, שרק השי"ת לבדו

בך יברך ישראל לאמר ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה וישם את

אפרים לפני מנשה (בראשית מח כ).

בשבוע הבעל"ט ביום רביעי ח"י טבת

יחול יומא דהילולא קדישא

של הבני יששכר זי"ע, ובספרו אנרא

דבלה כתב, שצריכים להבין, מדוע

יברך איש יהודי את בניו שיהיו כאפרים

ומנשה, הלא יעקב אבינו אמר להם

שיהיו כמו ראובן שמעון, כמו שנאמר

(שם פסוק ה) 'אפרים ומנשה כראובן

ושמעון יהיו לי', וא"כ מדוע לא יהא

אדם מברך את בניו להיות כראובן

ושמעון או כשאר השבטים, ומה

היתרון במנשה ואפרים, עוד קשה,

למה המתין לברך אותם בברכה זו

שנתברכו בהם, והוא דהגם שנתן את יד ימינו על ראש אפרים מ"מ לא נתנאה, וראה שנשאר בענוותנותו כמתחילה, וכן מנשה עמד במעלתו ולא נתקנא באחיו, על אף היותו גדול ממנו, לזה היה ברכתו שבהם דייקא יברכו כל ישראל לאמר. עכתו"ד.

והנה ראיתי מובא שב"ק אאזמו"ר זי"ע אמר מימרא זו, והוסיף עליו שמה שאמר 'בך יברך ישראל'. ב"ך רומז לכ"ב אותיות התורה, שכל התורה כלולה בהם, וכאמור לעיל כי כל התורה כלולה בעשרת הדברות, ועשרת הדברות כלולים בדיבור האחרון דלא תחמוד, נמצא שמדות אלו הם היסודות להעמדת הדת והתורה. וזהו הרמז 'בך יברך ישראל', כי בכ"ב אותיות ניתנה תורה לישראל, וקיום התורה הוא באמצעות מידות אלו, שנשתבחו מנשה ואפרים בהם, וא"כ ע"י שלימות התורה שנעשית ע"י המידות הטובות שלהם על ידם יחולו כל הברכות שבעולם על כלל ישראל בכל הדורות.

והנה ידוע שבקריאת שמע מרומזים עשרת הדברות, ולא תחמוד מרומז, ב'וכתבתם על מזוזת ביתך ובשעריך'. ונראה לקשר פסוק זו ללא תחמוד, לפי מה שאמרנו, שבמזוזה

משפיע לו את כל הטובות, ולכן לא יבקש תאוה וכבוד, וכן יזהר שלא להתגאות על חבירו ח"ו, רק אדרבא יכנע לפני בוראו ויחשוב כי הוא מצד חסדי הבוראו עליו, שהרי כבר אמרו חז"ל (אבות ד רבא) הקנאה והתאוה והכבוד מוציאין את האדם מעולם.

והנה יעקב אבינו כאשר שם את אפרים לפני מנשה, ראה באפרים שלא נתנאה בכבוד גדול זו, רק אדרבא חשב שאין זה מכוחו אלא ממעל, וראה במנשה שלא נתקנא באפרים אחיו הצעיר, ע"כ בירכס 'בך יברך ישראל לאמר ישמך אלוקים באפרים', מבלי גאות, 'וכמנשה' מבלי קנאה על טובת חבירו.

ולפי זה יבואר, דהנה בתחילת הפרשה כשבירכס בברכת 'המלאך הגואל' נאמר (בראשית מה יד) 'וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה שכל את ידיו כי מנשה הבכור', ואחריו כתיב (שם פסוק כ) 'ויברכס ביום ההוא לאמור בך יברך ישראל לאמר וגו'". והיינו שהעמיד יעקב בנסיון את מנשה ואפרים, לראותם אם יעמדו בנסיון זה שלא להתגאות איש על אחיו ולא לקנאות איש באחיו, ועל כן בראותו את מדותיהם הנאצלות

ברוכים הבאים להאי גאון, האי צדיק, וכל מיני תוארים, ואח"כ יצא להמעמד, היהודי הזה השתומם מאוד שהרי מי שמע דבר כזה שאחד יגיד על עצמו כל מיני תוארים ושבחים.

לאחר המעמד פנה יהודי הזה להרבי ר' שמעלקא ושאל את פיו על התנהגותו, ענה לו הרבי ר' שמעלקא, ידעתי כשאני יצא למעמד ישבחו ויהללו אותי, וחששתי שאני יתפעל מכל התוארים האלו, ויגיע אלי איזה הרהור של גאווה, ולכן הקדמתי כעין רפואה קודם למכה, לשבח את עצמי עם כל התוארים, כדי כשהם יתחילו לשבח אותי לא יעלה בדעתי שום התפעלות, כמו שלא היה לי שום התפעלות כששיבחתני את עצמי.

ולפי עובדה זו ראיתי מובא פירש בהמשנה (אבות ב טו) 'הי כבוד חברך חביב עליך כשלך', שהכבוד שמכבדים אותך חבריך, יהיו בעיניך כמו כבוד שאתה נותן לעצמך, שכמו שהכבוד שאתה נותן לעצמך אין לה שום ערך, כן יהיה בעיני הכבוד שחבריך מכבדים אותך.

כתובה הפרשיות של קריאת שמע, שהם הענין של עול מלכות שמים, כשאדם מקבל על עצמו עול מלכותו ית"ש, הוא יודע שכל מה שיש לו הוא מאיתו ית"ש, והוא בדקדוק לפי מה שהוא לטובתו, ולכן הוא לא מקנא במה שיש לו לחבירו.

בספר בית פינחס מביא שהרה"ק מלובלין זי"ע (דברי אמת וירא) אמר בשם הרה"ק הרבי ר' שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, כי קל יותר להיות מהשומעים חרפתו ואינו משיב מאשר לזכות במדריגה שלא ליהנות ולא להתפעל כאשר ישמע אחרים משבחים ומהללים אותו.

וכתב שם, שעל פי דברים אלו יש לומר, שדבר זה נרמז בפסוק 'וישם את אפרים לפני מנשה', כי מעלת אפרים שלא נתגאה עולה על מעלת מנשה שלא נתקנא.

והנה מילים אלו שאמר הרבי ר' שמעלקא, הם בבחינת 'הוא היה אומר', שידוע שכשהגיע הרבי ר' שמעלקא להמעמד הקבלת פנים בניקלשבורג, כשקבלו עליהם את הרבי ר' שמעלקא כרב, לפני המעמד סגר את עצמו בחדר, והיה אחד מהתושבים שהצליח להתחבא בחדר, ושמע איך שהרבי ר' שמעלקא אומר לעצמו,

בשבוע הבעל"ט מתחילים ימי השוכבים, והנה כתיב (ישעי'

השליח לגאול כלל ישראל מגלות מצרים. וכן פרשיות וארא ובא עוסקים ביציאת מצרים, בשלח, קריעת ים סוף, יתרו, מתן תורה, וגם בסוף פרשת משפטים עוסק בענין קבלת התורה.

ענינים אלו הם היסודות שעליהם אנו נשענים והם הם יסודות היהדות, יציאת מצרים שהוא מצות עשה להזכירה, וכל התכלית של יציאת מצרים היה להגיע למתן תורה, כמו שנאמר (שמות ג יב) בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה, וכמו שנאמר (במדבר טו מא) אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלוקים וגו'.

והנה יסודות אלו הם היסודות לאמונתנו, כמו שכתב הביאור הלכה (או"ח א) שהמצות עשה של 'אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים (שמות כ ב), פירושו תדעו ותאמינו שיש לעולם אלוהי המושג, שהרי הוצאתיך מארץ מצרים. והמצוה הוא להאמין שיש אלוהי אחד בעולם שהמציא כל הנמצאות, ומחפצו ורצונו הוא כל מה שהוא עכשיו ושהיה ושיהיה לעדי עד, ושהוא הוציאנו ממצרים ונתן לנו התורה.

וה' השמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולכבו יבין ושב ורפא לו. וכתב הראב"ד בבב"ד הנפש (שער הקדושה) בן אדם פקח עיניו ותראה את בוראיך ואת יוצריך. באותה בחינה צריך לשמוע באזניו את קול ה' הקורא אליו שובו בנים שובבים, אם בהשפעת הבת קול היוצאות בכל יום וקוראת אל לבות בני ישראל המרעידה את לבבו, אם ע"י מאורעות שונים ששומע מהם קול ה' הקורא אליו. ואז ולכבו יבין ושב ורפא לו.

שובבי"ם הם למעשה ראשי התיבות של פרשיות התורה שקוראים בשבועות אלו. פרשת שמות, פרשת וארא, וכן הפרשות הבאות: בא, בשלח, יתרו ומשפטים, ובאם ניקח את האות הראשונה משמותיהן של הפרשיות הללו נמצא את המילה שובבים.

אם נתבונן במה שכתוב בפרשיות אלו שנרמזו במילה שובבים, נראה שפרשיות אלו עוסקות ביציאת מצרים, וקריעת ים סוף ומתן תורה. פרשת שמות מדבר על הולדת מושיען של ישראל, ועל התגלות השי"ת למשה רבינו בסנה, ללכת למצרים ולהיות

אלו שקורים הפרשיות של גאולת מצרים, אנו יכולים לזכות לגאולת הנפש, ע"י ולכבו יבין ושב.

העבודה בימי השוכבים הוא להתחזק בעניני אמונה כדאמרו, ואם יהודי רוצה לקבל על עצמו קבלה טובה בימי השוכבים, אזי אלו שעדיין אינם אומרים 'אני מאמין' בכל יום, יש להם לקבל על עצמם לאמרו.

יעקב אבינו קבע שברכת הכנים יהיה 'ישמך אלוקים כאפרים וכמנשה', מפני שהוא ראה בהם גודל דרגת אמונתם, בזה שאפרים לא התגאה על מנשה, ומנשה לא קינא באפרים, והברכה הוא שיהיו חזקים באמונתם כאפרים וכמנשה, והוא כי ענין האמונה הוא מה שמחזיק אותנו מדור לדור במשך ימי גלותינו.

יעזור השי"ת שנוכה לתשובה שלימה ולגאולה שלימה, עם ביאת גוא"צ בב"א.

שוכבים הוא זמן שצריכים להתחזק בעניני אמונה, הביאור הלכה כתב שם עוד שהמצוה של 'ולא תתורו אחרי לבבכם וגו'' (במדבר טו לט), הוא שלא נתור אחר מחשבת הלב וראיית העינים, ואמרו חכמים אחרי לבבכם זו אפיקורסות ואחרי עיניכם זו זנות, ובכלל אפיקורסות הוא כל מחשבות זרות שהם היפך דעת התורה, עכ"ל. האדם הזוכה לטהרת הלב, זוכה לקיים ולכבו יבין ושב ורפא לו. אולם כל זמן שיש לו ערלת הלב בלתי אפשרי שיגיע ללבבו יבין ושב.

ידוע שבגאולת מצרים היה נכלל כל הגאולות העתידיות, הן גאולות כלליות, והן גאולות פרטיות, דהיינו גאולת הנפש וישועתה מצד הקליפות הנאחזות בה, ובספר בית אברהם מבאר הברכה של גואל ישראל בשמונה עשרה, שקאי על ענין גאולת הנפש, והכוונה במה שאנו אומרים וריבה ריבנו, קאי על מלחמת היצר, הריב שיש לנו עם היצר הרע. ולכן בימים

שיחת חיזוק לבחורי ישיבת 'נחלי תזרה'

יום חמישי י"ב טבת תשפ"ג

האבודרהם שכתב שאם היה יום עשרה בטבת חל בשבת אזי היו מתענים בו, ומאי שנא משאר תעניות שנדחים ליום א', וז"ל: 'כי באותו יום שסמך מלך בכל למטה על ירושלים, כמו כן ישבו בית דין של מעלה אלו מיימינים אלו משמאלים, עד שגברו המשמאלים ונחרב הבית, והנה אין לך שנה שאין קללתה מרובה מחברתה, שכל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו כאילו נחרב בימיו, נמצא שבכל שנה ושנה נתחדש חורבן ממש, וזהו בכל פעם כשמגיע אותו יום של עשרה בטבת שהתחיל אז למעלה משפט החורבן, כמו כן בכל דור ודור יושבין בית דין של מעלה וגוררין החורבן של כל שנה ושנה.'

ולבאזרה תמוה למה באמת איננו זוכים לבנין ביהמ"ק בימינו לגודל יקר וכבוד התורה שמתרבה בדורנו באופן מפליא ביותר, ומשקיעים הון רב לכבד ולהוקיר את לומדי התורה כראוי, ואיך לא גזרו עדיין את דיננו לגאולה.

והנה אני למדתי בצעירותי בישיבת לייקווד, והיו שם אלפי אברכים

ברוך ה' שזיכני לישב בצוותא עם בחורים חשובים אשר הכרת פניהם ענתה בהם שהם זרע ברך ה' יראים ושלמים.

ובשבוע הזה חל יום עשרה בטבת שעליו נאמר כנבואת יחזקאל (כד, א-ב) 'ויהי דבר ה' אלי בשנה התשיעית בחודש העשירי בעשור לחודש לאמר וגו' סמך מלך בכל אל ירושלים בעצם היום הזה', וביום הזה החל חורבן הבית.

ומצינו בחז"ל (ב"מ פה:): 'מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי ה' אליו ויגדה על מה אבדה הארץ וכו' עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו, שנאמר ויאמר ה' על עזכם את תורתי אשר נתתי לפניכם, אמר רב יהודה אמר רב שלא ברכו בתורה תחילה', ובר"ן בנדרים (פא.) מביא בשם רבינו יונה במגילת סתרים שהכוונה בזה שלא החשיבו את התורה שלמדו כ"כ שיצטרכו לכרך עליה.

וידוע בשם מרן החתם סופר (דרשות לח' טבת) שנתן מעם לדברי

פרנסתו בשמחה, ותמיד הוא מראה שהוא מאושר מכך שהוא מוסר את נפשו למען שמירת השבת בשביל הקב"ה, וממילא ילדיו רואים שטוב לאביהם בזכות מעשיו, או אז בוודאי שאף הם יצאו כך, אבל אם כשהוא מוסר את נפשו נאנח הוא על גורלו, ועל שהוא נאלץ לוותר על רצונותיו למען השבת, והוא מראה שדבר זה קשה עבורו במיוחד, אז אין מסירות נפשו משפיעה על עתיד ילדיו.

ובמזו כן צריכים אתם הבחורים החשובים, להיות שמחים ומאושרים על מה שזכותם ללמוד תורה בישיבה, וכדבריו הקדושים של באור החיים הק' (ריש פר' כי תבוא) וז"ל: 'גם ירמוז במאמר בכל הטוב אל התורה כאומרם ז"ל (ברכות ה.) ואין טוב אלא תורה, שאם היו בני אדם מרגישים במתיקות ועריבות טוב התורה, היו משתגעים ומתלהטים אחריה, ולא יחשב בעיניהם מלא עולם כסף וזהב למאומה, כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם', וכן אם תהיו אתם שקועים בתורה באמת, אזי לא תחפצו לדעת מעניני העוה"ז מאומה.

וזוהו הביאור בדברי חז"ל 'על שלא ברכו בתורה תחילה', משום

ובחורים שעמלו בתורה במסירות נפש ולפעמים מתוך הדחק, וכמו כן הוא היום בעיה"ק ירושלים בישיבת מיר, ואת בניהם של אותם האברכים שהכרתי לא ראיתי כ"כ גדלים בתורה כמו אבותיהם, ולרוב גדלו להיות אנשי עסקים וטרודים בעוה"ז, ולכאורה היינו מצפים לראותם הולכים בדרך הסלולה להם מה שראו בבית.

וחשבתי שהסיבה לכך הוא משום שאבותיהם אכן עמלו בתורה מתוך הדחק, אבל היה חסר להם השמחה של מצוה מה שהם זוכים לישוב בין כותלי ביהמ"ד ולהיות נמנים בין עמלי התורה בטהרה.

והנאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל היה מספר שבתקופה שהגיע לגור באמריקה היה צריך מסירות נפש ממש לשמור שבת כהלכתה, כי היה כמעט בלתי אפשרי למצוא מקום עבודה שאינו מותנה בחילול שבת, ולמרות זאת הוא ראה משפחות רבות שמסרו נפשם וממונם על קדושת השבת, אבל למרות מסירות נפשם בניהם לא הלכו בעקבותם.

והסביר רבי משה שענין זה תלוי בדרך שבה האב מוסר את נפשו לשם כך, אם הוא מוותר על

שבברכות התורה אנו מתפללים: 'והערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפנינו ובפיות עמך בית ישראל' – היינו שנהיה דבקים בתורה מחמת מתיקותה ועריכותה, ולא יצטרכו להעיר את הבחור ללימוד בישיבה אלא מעצמו ירוץ ויהא הוא מעורר השחר, ואז ממילא נזכה להמשך 'ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה' – היינו שגם בנינו יבינו שאין גדולה כתורה.

ובל זה משום שהוא מבין בעומק הברכה שלאחר כן: 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו' – היינו להשכיל את גדול מעלתנו על שאר אומות העולם במה שקיבלנו תורת אמת בהר סיני, ולכן כמה יש לנו לשמוח בחלקינו כי רבה.

וברצוני לספר לכם בשורה חדשה מפליאה, יש לי חבר בשם הרב פישל ויינבערגער שליט"א מעיה"ק ירושלים, שהיה גר במשך עשרים שנים בארה"ב והתחתן שנתיים לאחר, והוא ציפה להפקד בפרי בטן במשך שלושים וארבע שנים עד שזכה לכך אתמול בלילה, ומה שהגיע לגור בארץ ישראל הוא משום שהגה"צ רבי

יעקב מאיר שעכטר שליט"א הורה לו לעשות כן בשביל שזוכה לזרע של קיימא בזכות א"י.

ואתמול בלילה כששמעתי את הבשורה תיכף התקשרתי לאחיני שהוא גם אחיינו של הרב פישל ושאלתי אותו אם אמת נכון הדבר, וענה לי שכך, שאלתי אותו שיאמר לי בזכות מה זכה לכך, אמר לי שבערך לפני שנה נכנס הרב פישל אל הגה"צ רבי יעקב מאיר ושאלתו בפיו למה עדיין לא זכה לבנים לאחר י"ד שנים שהוא מתגורר בא"י, ענה לו רי"מ מאן יאמר שעבודתך בעולם הוא להוליד בנים, אולי עבודתך הוא לקבל את רצון השי"ת בשלימות וברצון.

בשחזר הרב פישל לביתו לאחר אותה השיחה, תיכף נסתגר בחדרו למשך שעות ארוכות וככה כתימרורים על מה שכנראה לא יזכה לזרע, עד שלאחר כן יצא בקבלו עליו את רצון השי"ת בשלימות, ולאחר חודש נפקד בוש"ק.

והלימוד שיש לנו מזה הוא כמה צריך האדם להאמין שהשי"ת הוא טוב לכל ורחמיו על כל מעשיו, אלא שלא תמיד נראה

דעה את ה', ואז יזכה לדעת ולהבין למה צריך הוא שיעתיר למענו.

ונקודת ההתחלה להגיע לכל זאת הוא בלימוד התורה כפי

דברינו למעלה, שהנשמה שיורדת לעולם הזה היא נקיה מכל רבב, ועל ידי החשכות שבעולם היא מתמנפת, ורק על ידי דף גמרא יש ביכולת האדם לצחצח את הנשמה ולהשיבה למצבה הראשון זכה וברורה.

ויעזור השי"ת שתזכו לשקוד על דלתי התורה ולגדול מעלה מעלה במעלות התורה והיראה, ובעיקר ללמוד את תורת ה' בשמחה לאחר שאנו מבינים את גודל מעלת האדם העוסק בתורה.

לנו כאילו הכל לטובה, ואם מקבל עליו האדם את רצון השי"ת בכל מצב ובכל ענין, אזי הוא יזכה לישועות מעל לדרך הטבע.

וראיתי בסידור תפלה ישרה (נוסח בארדימשוב באסטמן) בסדר 'אבינו מלכינו', שבקמץ 'אבינו מלכינו מלא ידינו מברכותך' בהערה שם מבאר: 'כי אז תתמלא הארץ דעה', ולא הבנתי מה ענין הדעה שתתרבה בעולם לנוסח זה.

אלא שהאדם שמתפלל שישפיע עליו השי"ת ברכות מאוצרו הטוב, הרי אינו יודע באמת למה צריך שיתפלל ומה טוב בשבילו, ולכך אנו מתפללים על קירוב הגאולה שאז תתמלא הארץ

הוצאות הגליון נדבת

ידידנו הר"ד יהושע קלפהולץ הי"ו

לדגל שמחת נישואי בתו הכלה שתחי' בשעטומי"צ למזל"ט

שמחת החתונה יתקיים ביום שלישי פר' וארא הבעל"ט

באולמי 'גולדן סקיי' ביתר

יזכו לבנות בית נאמן בישראל על אדני התורה והחסידות,

בנין עדי עד, בקשר של קיימא, דורות ישרים ומבורכים,

ויזכה לרוב נחת ותענוג דקדושה מכל יוצ"ח